

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ»
ДЛЯ 5-6 КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
(автори Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, І. В. Лаврентьєва, О. Л. Хомич)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма курсу «Здоров'я, безпека та добробут» (далі ЗБД) для 5-6 класів створена на основі модельних навчальних програми відповідного курсу, опублікованих на сайті МОН України за покликанням ([«Здоров'я, безпека та добробут 5-6 кл. Воронцова та інші»](#))

[Зазначена МНП курсу ЗБД](#) відповідає всім вимогам до МНП та містить детальний опис таких питань: нормативні підстави модельної програми; базові ідеї і особливості навчального курсу; мета і завдання курсу; наступність з початковою освітою; шляхи реалізації модельної і навчальних програм; узагальнений зміст курсу; цінності, на сприйняття яких спрямований курс; компетентності, на набуття яких спрямований курс; узагальнені результати навчання за курсом; принцип і методи викладання курсу; оцінювання за курсом; ефективність курсу; навчально-методичне забезпечення інтегрованого курсу ЗБД.

Зазначені вимоги до НП інтегрованого курсу ЗБД, порівняно з відповідною МНП, не змінилися. НП курсу ЗБД уточнює МНП лише щодо кількості годин на вивчення курсу за кожною темою і розрахована на мінімальне навчальне навантаження (1 год. на тиждень). Навчально-методичне забезпечення до неї та до відповідних авторських підручників у вільному доступі за покликанням http://autta.org.ua/ua/resources/Komplekt_ZBD/

**ОРІЄНТОВНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДО МОДЕЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5 КЛАСУ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
«ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ» (35 ГОДИН) (http://autta.org.ua/ua/resources/Komplekt_ZBD/)
(автори Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко, І. В. Лаврентьева, О. Л. Хомич)**

ВСТУП. БАЗОВІ ПОНЯТТЯ (РОЗДІЛ 1 ЗА МП) (3 години)		
Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Види початкової діяльності
<p>Діє за алгоритмом відповідно до інструкцій у небезпечних ситуаціях [6 СЗО 1.1.1-2]. Пояснює наслідки недотримання здорового способу життя [6 СЗО 2.2.1-2] Моделює послідовність дій у небезпечних ситуаціях природного, техногенного, соціального і побутового походження [6 СЗО 2.4.1-1]</p> <p>Визначає свої потреби, бажання, інтереси й цілі [6 СЗО 4.3.1-1]. Аналізує взаємозв'язок між потребами людини та обмеженістю ресурсів [6 СЗО 4.5.1-1] Доводить, що здоров'я, безпека й добробут є підґрунтям успішного майбутнього [6 СЗО 4.6.1-1]</p>	<p>Здоров'я і здоровий спосіб життя. Сучасне уявлення про здоров'я. Вплив способу життя на здоров'я. Ознаки погіршеного самопочуття. Алгоритм дій у разі погіршення самопочуття. Джерела інформації про здоров'я.</p> <p>Принципи безпечної життєдіяльності. Безпека і небезпека. Небезпечні ситуації. Порядок дій при потраплянні у небезпечну ситуацію. Взаємодія з аварійними та рятувальними службами.</p> <p>Добробут</p>	<p>Дослідження складових здорового способу життя. Моделювання поведінки в разі погіршення самопочуття.</p> <p>Дослідження прикладів небезпечних ситуацій. Відпрацювання алгоритму дій під час потрапляння у небезпечну ситуацію.</p> <p>Дослідження складових добробуту. Вправа на групову взаємодію.</p>

	<p>Поняття і складники добробуту: уміння вчитися, підприємливість, фінансова грамотність, добродійність, співпраця. Успішне майбутнє. Потреби, бажання, інтереси, цілі. Довгострокові й короткострокові цілі. Життєві навички для здоров'я, безпеки і добробуту.</p>	<p>Мозковий штурм: «Наші правила». Створення мапи мрій і цілей, плану досягнення мети.</p> <p><u>Домашнє опрацювання.</u> Вимірювання температури тіла. Дослідження різних джерел інформації про здоров'я та оцінювання їх надійності. Дослідження телефонних місцевих екстрених та аварійних служб. Створення повідомлень про виклик рятувальників. Дослідження піраміди потреб Маслоу. Хто такі соціальні підприємці, що таке соціальне підприємництво.</p>
--	--	---

РОЗДІЛ 1. БЕЗПЕКА НА ДОРОГАХ (РОЗДІЛ 2 ЗА МП) (4 години)

Демонструє модель безпечної поведінки згідно інструкцій і правил у соціальному і природному довкіллі [6 СЗО 1.1.1-1].

Діє за алгоритмом відповідно до інструкцій у небезпечних ситуаціях [6 СЗО 1.1.1-2].

Обґрунтовує необхідність власної відповідальності за поведінку в побуті та в громадських місцях [6 СЗО 1. 1.1-3]

Протидіє проявам тиску, агресії, маніпуляції й неповаги щодо себе та інших осіб [6 СЗО 1.2.1-1]

Визначає потенційні небезпеки навколишнього середовища для здоров'я й безпеки людини (дорожній рух, забруднення, хімічні речовини, ультрафіолетове випромінювання тощо) [6 СЗО 2.1.1-1]

Моделює послідовність дій у небезпечних ситуаціях природного, техногенного, соціального і побутового походження [6 СЗО 2.4.1-1]

Правила для пішохода.

Безпека пішохода. Види пішохідних переходів. Дорожня розмітка. Перехід багатосмугової дороги. Засоби безпеки пішохода. Зважені рішення щодо переходу дороги.

Безпека на зупинках громадського транспорту.

Дорожні знаки, якими позначають зупинки громадського транспорту. Небезпеки переходу дороги на зупинці. Правила безпечної поведінки на зупинках. Посадка і висадка пасажирів. Перехід дороги з трамвайними коліями.

Безпека у громадському транспорті.

Салон громадського транспорту. Правила поведінки пасажирів у автобусі, тролейбусі, трамваї. Поїздки у переповненому транспорті. Безпека у метрополітені.

Відпрацювання умінь аналізувати дорожні ситуації, у тому числі в умовах обмеженої видимості та оглядовості.

Тренінг прийняття зважених рішень щодо переходу дороги

Аналіз небезпек переходу дороги на зупинці.

Моделювання алгоритму безпечної поведінки на зупинці громадського транспорту.

Дослідження переваг і недоліків різних видів громадського транспорту.

Складання пам'ятки безпечної та етичної поведінки у громадському транспорті (за потреби, у шкільному автобусі).

<p>Звертається до фахівців у небезпечних ситуаціях, наслідкам яких не може зарадити власними силами [6 СЗО 2.4.1-2].</p> <p>Аналізує негативний вплив недотримання правил/інструкцій безпечної поведінки на збереження життя і здоров'я [6 СЗО 3.3.1-2].</p>	<p>Засоби безпеки у транспорті.</p> <p>Засоби безпеки в автомобілі та громадському транспорті;</p> <p>Поведінка пасажирів при ДТП. Безпечні положення при аварії в громадському транспорті.</p> <p>Дії при пожежі в салоні транспорту.</p>	<p>Знайомство з засобами безпеки у транспорті.</p> <p>Моделювання поведінки пасажирів при аварії в транспорті.</p> <p>Моделювання алгоритму дій під час пожежі у салоні.</p> <p><u>Домашнє опрацювання.</u></p> <p>Виготовлення світловідбивних елементів (флікерів).</p> <p>Дослідження безпечних місць салону транспорту.</p> <p>Аналіз правил поведінки у вестибюлі та на ескалаторі метрополітену.</p> <p>Моделювання безпечної та етичної поведінки на ескалаторі, на платформі і у вагоні метро.</p>
<p>РОЗДІЛ 2. УМІННЯ ВЧИТИСЯ (РОЗДІЛ 3 ЗА МП). (4 години)</p>		
<p>Організовує власний освітній простір, раціонально розподіляє час [6 СЗО 3.4.1-1].</p> <p>Використовує допоміжні засоби для навчання, зокрема цифрові пристрої, без шкоди для здоров'я [6 СЗО 3.4.1-2]</p>	<p>Мотивація до навчання.</p> <p>Адаптація до основної школи.</p> <p>Значення навчання для успішного майбутнього. Вроджені здібності і схильності. Користь шкільних предметів. Як створити й підтримувати інтерес до навчання.</p>	<p>Дослідження змін, які відбулися при переході до основної школи.</p> <p>З'ясування очікувань від навчання.</p> <p>Самооцінювання здібностей і схильностей.</p>

<p>Визначає ефективні способи засвоєння навчальної інформації [6 СЗО 3.4.1-3]. Аналізує власний навчальний поступ, вказуючи на причини успіхів та невдач [6 СЗО 3.4.1-4]</p> <p>Виявляє зацікавлення до тривалої систематичної діяльності (хобі, спорт, мистецтво, навчання тощо) й наполегливість у досягненні мети [6 СЗО 4.6.1-2]. Розуміє перспективність своєї діяльності для успішного майбутнього [6 СЗО 4.6.1-3].</p> <p>Бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості й потреби [6 СЗО 4.7.1-1].</p>	<p>Керування часом. Час – обмежений ресурс. Як запобігти марнуванню часу. Розпорядок дня школяра. Розставляємо пріоритети. Засоби для щоденного і тижневого планування.</p> <p>Умови успішного навчання. Освітній простір школяра. Чинники, які допомагають і заважають навчанню. Способи перепочинку під час занять. Допоміжні засоби для навчання, включно з цифровими пристроями.</p> <p>Вчимося вчитися. Типи сприйняття інформації. Активне слухання. Прийоми для кращого запам'ятовування. Підготовка до контрольної. Навчальний поступ.</p>	<p>Розпізнавання «крадіїв часу». Створення розпорядку робочого і вихідного дня. Огляд засобів для щоденного і тижневого планування (у тому числі й електронних).</p> <p>Облаштування свого освітнього простору. Моделювання вправ і прийомів для відпочинку під час занять.</p> <p>Дослідження домінантних каналів сприйняття інформації. Відпрацювання прийомів ефективного запам'ятовування. Самооцінювання навчального поступу.</p> <p><u>Домашнє опрацювання.</u> Перегляд мультфільму «Учись учитися» Дослідження можливостей для самонавчання.</p>
---	---	--

РОЗДІЛ 3. ФІЗИЧНЕ ЗДОРОВ'Я (РОЗДІЛ 4 ЗА МП) (4 години)

Демонструє модель безпечної поведінки згідно інструкцій і правил у соціальному і природному довкіллі [6 СЗО 1.1.1-1].

Аналізує негативний вплив недотримання правил/інструкцій безпечної поведінки на збереження життя і здоров'я [6 СЗО 3.3.1-2].

Визначає форми поведінки, які приносять задоволення без нанесення шкоди власному здоров'ю й здоров'ю інших осіб [6 СЗО 3.4.1-1].

Аналізує вибір свій та інших осіб з позиції користі й задоволення (радість) для здорового, безпечного життя [6 СЗО 3.4.1-3]

Виявляє зацікавлення до тривалої систематичної діяльності (хобі, спорт, мистецтво, навчання тощо) й наполегливість у досягненні мети [6 СЗО 4.6.1-2].

Бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості й потреби [6 СЗО 4.7.1-1].

Рухова активність.

Види рухової активності. Переваги активного способу життя. Яку спортивну секцію обрати.

Попередження спортивних травм. Допінги та здоров'я. Порушення принципів чесного змагання внаслідок вживання допінгів.

Корисний відпочинок.

Стрес і здоров'я. Активний і пасивний відпочинок. Ознаки перевтоми. Умови здорового сну. Наслідки недосипання для здоров'я і навчання. Вплив медіа на здоров'я.

Профілактика «шкільних» хвороб

Постава і здоров'я. Вправи для профілактики порушень постави, збереження гостроти зору. Як обирати рюкзак. Безпечна маса рюкзака.

Профілактика інфекційних захворювань. Симптоми

Порівняння різних видів спорту. Моделювання ситуацій надання допомоги і самопомоги при спортивних травмах.

Робота в групах: «Активний і пасивний відпочинок». Обговорення наслідків недосипання та умов здорового сну. Дослідження впливу медіа на здоров'я.

Виконання вправ для формування правильної постави, гімнастики для очей, руханок для зняття м'язової та емоційної напруги. Розрахунок максимально допустимої маси рюкзака.

Створення пам'ятки «Карантин». Моделювання алгоритмів миття рук, носіння захисної маски,

	<p>інфекційних захворювань. Шляхи зараження і способи захисту від респіраторних інфекцій (ОРВІ, грип, ковід-19, туберкульоз). Інфекції, що передаються через кров. ВІЛ-інфекція і СНІД. Як ВІЛ НЕ передається.</p>	<p>дотримання соціальної дистанції під час поширення респіраторних інфекцій.</p> <p><u>Домашнє опрацювання.</u> Створення пам'ятки: «ВІЛ НЕ передається через спілкування».</p>
<p>РОЗДІЛ 4. ПСИХІЧНЕ І ДУХОВНЕ ЗДОРОВ'Я (РОЗДІЛ 5 ЗА МП) (3 години)</p>		
<p>Протидіє проявам тиску, агресії, маніпуляції й неповаги щодо себе та інших осіб [6 СЗО 1.2.1-1].</p> <p>Виявляє ризики неналежного поведіння із тваринами (домашні, бездомні, дикі) [6 СЗО 2.1.1-5]</p> <p>Поводиться безпечно під час спілкування, зокрема з тваринами [6 СЗО 2.4.1-3]</p> <p>Бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості й потреби [6 СЗО 4.7.1-1].</p> <p>Розуміє взаємовплив емоційного стану, переконань, поведінки всіх учасників спільної діяльності [6 СЗО 4.7.1-2].</p>	<p>Ми – особливі. Повага до себе. Унікальність людини. Розвиток самоповаги. Повага до інших людей. Гідність і толерантність. Попередження дискримінації людей за станом здоров'я та іншими ознаками.</p> <p>Культура почуттів. Емоційний інтелект. Почуття та емоції. Розпізнавання емоцій. Як висловити емоції. Культура висловлення емоцій у віртуальному спілкуванні.</p> <p>Бути людиною.</p>	<p>Вправи для розвитку самоповаги і толерантного ставлення до відмінностей між людьми. Моделювання протидії дискримінації у своєму середовищі.</p> <p>Моделювання невербального висловлювання і розпізнавання емоцій.</p> <p>Моделювання умінь надавати допомогу іншим людям, тваринам,</p>

<p>Визначає відмінності між людьми як ціннісну ознаку індивідуальності [6 СЗО 4.8.1-1].</p> <p>Толерантно ставиться до поглядів, переконань, інтересів і потреб інших осіб, що не загрожують здоров'ю, безпеці й доброту [6 СЗО 4.8.1-2].</p> <p>Виявляє розуміння індивідуальних відмінностей (гендерних, расових, національних, фізичних тощо [6 СЗО 4.8.2-3]</p>	<p>Людяність і співчуття. Доброчинність і волонтерство. Як надавати допомогу тим, хто цього потребує. Турбота про живих істот. Протидія жорстокому поводженню з тваринам. Джерела допомоги для тварин.</p>	<p>протидії жорстокого поводження з тваринами. Створення пам'ятки безпечної поведінки з тваринами.</p> <p><u>Домашнє опрацювання.</u> Дослідження унікальності кожної людини. Тренінг висловлювання емоцій за допомогою «Я-повідомлення», емотиконів, тощо. Ознайомлення з переліком заборонених продуктів для собак і котів. .</p>
---	--	---

РОЗДІЛ 5. СОЦІАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я (РОЗДІЛ 6 ЗА МП) (5 годин)

Обґрунтовує необхідність власної відповідальності за поведінку в побуті та в громадських місцях [6 СЗО 1.1.1-3]

Протидіє проявам тиску, агресії, маніпуляції й неповаги щодо себе та інших осіб [6 СЗО 1.2.1-1].

Визначає форми поведінки, які приносять задоволення без нанесення шкоди власному здоров'ю й здоров'ю інших осіб [6 СЗО 3.4.1-1].

Застосовує вербальні й невербальні засоби спілкування для конструктивної комунікації [6 СЗО 4.4.1-2].

Бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості й потреби [6 СЗО 4.7.1-1].

Толерантно ставиться до поглядів, переконань, інтересів і потреб інших осіб, що не загрожують здоров'ю, безпеці й доброту [6 СЗО 4.8.1-2]

Суспільні норми

Для чого потрібні правила. Закони і моральні норми. Конвенція ООН про права дитини. Обов'язки дитини.

Умови ефективного спілкування.

Чинники, що впливають на порозуміння між людьми. Вербальні та невербальні способи спілкування. Уміння слухати і говорити. Як уникати непорозумінь.

Як відстояти себе.

Стилі спілкування. Ознаки і наслідки пасивної і агресивної поведінки у спілкуванні. Переваги упевненої поведінки.

Спілкування з дорослими.

Особистий простір. Кола спілкування. Взаємодопомога у родині. Дорослі, яким я довіряю. Джерела допомоги для дітей і молоді.

Спілкування з однолітками.

Аналіз шкільних правил. Мозковий штурм: «Права дитини».

Відпрацювання навичок вербального і невербального спілкування, уміння слухати і говорити. Моделювання ситуацій щодо уникання непорозумінь.

Робота в групах: «Дослідження ознак і наслідків пасивної, агресивної та упевненої поведінки». Відпрацювання навичок упевненої поведінки.

Моделювання ситуацій звернення до батьків, учителів, психолога за телефонами довіри.

	<p>Дружба в житті людини. Дружний клас. Конфлікти між однолітками. Ознаки булінгу і кібербулінгу. Протидія виявам агресії і насилля в учнівському середовищі.</p>	<p>Мозковий штурм: «Справжній друг». Моделювання ситуацій протидії булінгу/кібербулінгу.</p> <p><u>Домашнє опрацювання</u> Аналіз понять «правило», «право», «права». Створення пам'ятки про права і обов'язки дитини. Аналіз ситуацій, коли люди дотримувалися чи не дотримувалися моральних норм. Дослідження інформації «Щирість і тактовність», «Доброзичливість і гарні манери». Виконання тесту «Чи порушую я особисті кордони інших людей?» Створення міні-лепбука кола спілкування. Складання інтелект-карти: «Кола підтримки». Виконання тесту «Який я друг/подруга?» Читання та обговорення переваг дружби. Вправа «Рука допомоги». Перегляд та обговорення відео</p>
--	---	---

		про кібербулінг. Виконання тесту «Кібербулінг».
РОЗДІЛ 6. БЕЗПЕКА В ПОБУТІ І ДОВКІЛЛІ (РОЗДІЛИ 7-9 ЗА МП) (6 годин)		
<p>Діє за алгоритмом відповідно до інструкцій у небезпечних ситуаціях [6 СЗО 1.1.1-2].</p> <p>Обґрунтовує необхідність власної відповідальності за поведінку в побуті та в громадських місцях [6 СЗО 1.1.1-3]</p> <p>Розпізнає ймовірні небезпеки природного, техногенного, соціального характеру й побутового походження [6 СЗО 2.1.1-2]</p> <p>Прогнозує наслідки своїх дій в непередбачуваних і надзвичайних ситуаціях [6 СЗО 2.2.1-1]</p> <p>Моделює послідовність дій у небезпечних ситуаціях природного, техногенного, соціального і побутового походження [6 СЗО 2.4.1-1]</p> <p>Бере участь у груповій роботі, враховуючи індивідуальні особливості й потреби [6 СЗО 4.7.1-1]</p>	<p>Профілактика пожеж . Умови горіння. Джерело запалювання. Горючі речовини. Кисень. Пожежна безпека оселі.</p> <p>Дії під час пожежі. Причини виникнення побутових пожеж. Способи гасіння невеликих пожеж. Особливості гасіння електроприладів. Захист органів дихання під час пожежі. Безпечна евакуація з оселі і приміщення школи.</p> <p>Безпека вдома. Ризики побутового травмування. Правила поведінки у ліфті. Захист оселі від зловмисників. Ризики телефонного, телевізійного та інтернет шахрайства.</p> <p>Безпека надворі. Перебування надворі без дорослих. Правила безпечної поведінки із</p>	<p>Проведення досліду зі свічкою. Створення інтелект-карти «Трикутник вогню».</p> <p>Обстеження пожежної безпеки своєї оселі (разом з дорослими).</p> <p>Аналіз причин виникнення пожеж у побуті.</p> <p>Моделювання захисту органів дихання від отруйних газів.</p> <p>Відпрацювання навичок евакуації з оселі і приміщення школи.</p> <p>Обстеження безпеки своєї оселі разом із дорослими членами родини. Створення пам'ятки на випадок небезпечної ситуації з контактними телефонами батьків (опікунів), родичів, сусідів.</p> <p>Дослідження місць підвищеної небезпеки у своєму населеному пункті (мікрорайоні).</p>

<p>Аналізує негативний вплив недотримання правил/інструкцій безпечної поведінки на збереження життя і здоров'я [6 СЗО 3.3.1-2].</p> <p>Аналізує негативний вплив недотримання правил/інструкцій безпечної поведінки на збереження життя і здоров'я [6 СЗО 3.3.1-2].</p>	<p>незнайомцями. До кого звертатися на допомогу. Місця підвищеної небезпеки (надворі, населеному пункті, мікрорайоні).</p> <p>Стихійні лиха. Стихійні лиха. Правила поведінки під час сильного вітру, грози та в разі потрапляння у зону підтоплення. Засоби порятунку.</p> <p>Відпочинок на природі. Правила купання у водоймах. Ознаки безпечного пляжу. Коли варто утримуватися від купання. Дії у небезпечних ситуаціях на воді. Перша допомога потерпілим на воді, у разі теплового або сонячного удару.</p>	<p>Відпрацювання навичок відмови від ігор у небезпечних місцях.</p> <p>Моделювання навичок безпечної поведінки під час сильного вітру, грози.</p> <p>Відпрацювання умінь надання допомоги постраждалому у разі теплового або сонячного удару. Створення пам'ятки «Безпечна поведінка на воді».</p> <p><u>Домашнє опрацювання</u> Розпізнавання горючих, важкогорючих та негорючих речовин й матеріалів. Перегляд та обговорення відео про виготовлення паперу з опалого листя. Обговорення правил спілкування із незнайомцями. Аналіз поведінки героїв казок, коли порушення правил п'яти</p>
---	---	---

		<p>«НЕ» призвело до негативних наслідків. Перегляд відео про незнайомців, які намагаються заговорити з дітьми. Аналіз малюнка «Хто наражається на небезпеку під час грози?» Ознайомлення з інформацією про повені і паводки. Моделювання навичок безпечної поведінки під час підтоплення.</p>
РОЗДІЛ 7. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ (РОЗДІЛ 10 ЗА МП) (2 години)		
<p>Обґрунтовує необхідність власної відповідальності за поведінку в побуті та в громадських місцях [6 СЗО 1.1.1-3]</p> <p>Розпізнає ймовірні небезпеки природного, техногенного, соціального характеру й побутового походження [6 СЗО 2.1.1-2].</p> <p>Аналізує взаємозв'язок між потребами людини та обмеженістю ресурсів [6 СЗО 4.5.1-1].</p> <p>Обстоює потребу ощадливого використання ресурсів і повторної переробки вторинної сировини [6 СЗО 4.5.1-2].</p>	<p>Земля – наш спільний дім. Земля як екологічна система. Довкілля і технічний прогрес. Наслідки забруднення довкілля для життя і здоров'я людини. Способи збереження природного середовища.</p> <p>Культура споживання. Потреби людини та обмеженість ресурсів. Поведінка відповідального споживача. Повторне використання. Сортування та утилізація відходів.</p>	<p>Аналіз інфографіки про вплив технічного прогресу на забруднення довкілля. Дослідження термінів розкладання сміття та шляхів зменшення забруднення довкілля.</p> <p>Дослідження способів повторного використання речей. Складання пам'ятки, як сортувати сміття для утилізації і переробки.</p>

<p>Обґрунтовує обмеженість ресурсів (зокрема часу, здоров'я, фінансів) [6 СЗО 4.5.1-3].</p> <p>Відбирає ресурси для повторної переробки [6 СЗО 4.5.1-4].</p>		
--	--	--